

Mistr Jan Hus je především znám jako kazatel, univerzitní rektor a mučedník, který byl upálen, neboť si přál nápravu zlořádů v církvi.

Měl ovšem také velikou zásluhu na rozšíření krásy češtiny, její obohacení o nová slova namísto německých a zejména se zasloužil o podstatné zjednodušení našeho pravopisu.

Právě díky Janu Husovi dnes používáme háčky a čárky nad písmenky.

Do Husovy doby čeština používala takzvaný **spřežkový pravopis**.

- K zápisu některých našich hlásek, jako ř, š, č, ž, d', t', ň totiž latinka – tedy písmo, kterým se psalo původně jen latinsky – písmenka neměla. Starý pravopis problém s menším počtem písmen řešil tak, že spřahoval = spojoval dvě nebo tři písmena do tzv. spřežek. V textu se tak objevovaly speciální znaky jako *chz*, *zz*, *rs*, *cz* nebo *aa*. Některé spřežky byly opravdu komplikované, takže mnohé zápisy jsou pro nás dnes stěží srozumitelné (*chzazz* = čas). A slova byla navíc díky tomu daleko delší.

Převratný krok – diakritika

Jan Hus chtěl psaný jazyk co nejvíce zpřístupnit i lidem, kteří nebyli tolik vzdělaní.

Proto **zrušil komplikované spřežky** a zavedl **rozlišovací (diakritická) znaménka**: začal psát nad písmena **tečky** – *punctus rotundus* a **čárky** – *gracilis virgula*. Tečky znamenaly měkkost souhlásky a později se vyvinuly v háček (c s tečkou je dnešní č). Čárky označovaly délku samohlásky (á, é, í, ó, ú).

Diakritický pravopis byl výhodnější i z hlediska ekonomického. Písmo s diakritikou zabíralo méně místa, spotřebovalo se méně pergamenu a knihy se mohly rychleji a tím i levněji opisovat.;

Spřežky existují dodnes - např. v polštině, němčině, francouzštině... Ale i v češtině nám na památku jedna zůstala – je to naše *ch*. 😊

Husova znaménka byla pozdějšími jazykovědci pojmenována **nabodenička**. 😊 **No, není to půvabné pojmenování?** Jaká škoda, že se jim dnes namísto toho říká diakritická znaménka.

Toto je ukázka, jak by asi vypadalo v Husově době jeho prohlášení, které možná znáte ze hry Jára Cimrmana České nebe. 😊

„Bratři, já jsem tu myslím jediný, kdo samostatné české království osobně pamatuje. A za jeho obnovu bych dal ruku do ohně. Tedy - do ohně přímo ne. Ale pro tu myšlenku já opravdu planu. Pane Bože, copak nemáme nějaké nehořlavé úsloví?“ 😊

„Bratrzie, ga tuto myslym gedyny sem kto kralowstwie czeske nepoddane osobnye pamatuge y za obnovu gehu dal bych ruku do ohnye : acz muoz ne proftye do ohnye: ale pro myšlenu tu ga wprawdye planu: pane boze czoz pak nemame przislowie gakehos nehoruczieho?“ Navíc ale ještě zapsaná takovýmto písmem. 😊

